

O východiscích preventivní restrukturalizace a rozdílech oproti reorganizaci

**Mgr. Ing. Klára Vítková
Mgr. Ondřej Zezulka, Ph.D.**

**Konference Insolvence 2020
Preventivní a včasné restrukturalizace
16. září 2020**

☐ Klíčové atributy reorganizace (sanačního způsobu řešení úpadku)

- Formalizovaný postup
- Kolektivní soudní řízení
- Univerzalita účastenství (*opt-in*)
- Publicita insolvenčního rejstříku
- Reorganizační plán
- Omezená dispoziční oprávnění dlužníka
- Automatická omezení práv věřitelů
- Neúspěch = konkurs

☐ Výskyt reorganizací v Q1 2008 – Q2 2020

○ Návrhů na povolení reorganizace:	439 ¹
○ Povoleno reorganizací:	220
○ Schváleno reorganizačních plánů:	149
○ Přeměněno v konkurs:	90 ²
○ Dosud nesplněných schválených reorganizačních plánů:	<50

¹ Zahrnuje 201 insolvenčních návrhů spojených s návrhem na povolení reorganizace a 238 návrhů na povolení reorganizace podaných po zahájení insolvenčního řízení.

² Celkem 55 reorganizací bylo přeměněno v konkurs po povolení reorganizace, 35 případů až po schválení reorganizačního plánu.

- ❑ **Výhody reorganizace**
 - Flexibilita volby ozdravných opatření
 - Perspektiva vyššího uspokojení věřitelů
 - Očištění podniku od naakumulovaného dluhu

- ❑ **Paradoxy reorganizace¹**
 - Opožděná iniciace
 - Účelové využívání moratoria
 - Reorganizační plány neřeší ekonomickou stránku
 - Neúčelné využívání času k (ne)přípravě restrukturalizačního plánu
 - Chybějící motivace managementu
 - „Sanace“ řízenou likvidací
 - Slabé postavení investorů a bank překáží financování
 - Sanační konkurs transparentnější
 - Souboj věřitelů o vliv
 - Praxe a kapacity insolvenčních soudů
 - Délka trvání procesu, vysoké transakční náklady a nejistý výsledek

¹ V podrobnostech lze odkázat na klasicky aktuální KISLINGEROVÁ, Eva, RICHTER, Tomáš, SMRČKA, Luboš a kol. Insolvenční praxe v České republice. V období 2008-2013. 1. vydání. Praha : C. H. Beck, 2013. ISBN 978-80-7400-497-1

- ❑ **Podnikatel ≠ insolventní dlužník**
 - **Podnikatel na provozní bázi funguje zcela normálně a plní své závazky.**
 - Není legitimní důvod zdravého podnikatele omezovat.
 - Podnikatel sleduje zhoršující se finanční ukazatele a zvažuje přijetí úsporných opatření.
 - Podnikateli už nestačí dosáhnout dohody s konkrétním věřitelem.
 - Podnikatel je schopen dosáhnout vysoké, nikoliv stoprocentní míry konsensu.
 - **Nepřijetí včasných opatření povede pouze plynutím času ke zhoršení situace až nakonec do úpadku.**
 - **Úpadek = ekonomická ztráta pro všechny věřitele**
(*likvidační hodnota < going-concern hodnota*)

- ❑ **Soukromoprávní vyjednávání s omezeným okruhem dotčených stran (věřitelů) s cílem dosáhnout restrukturalizačního plánu.**

I. Princip flexibility

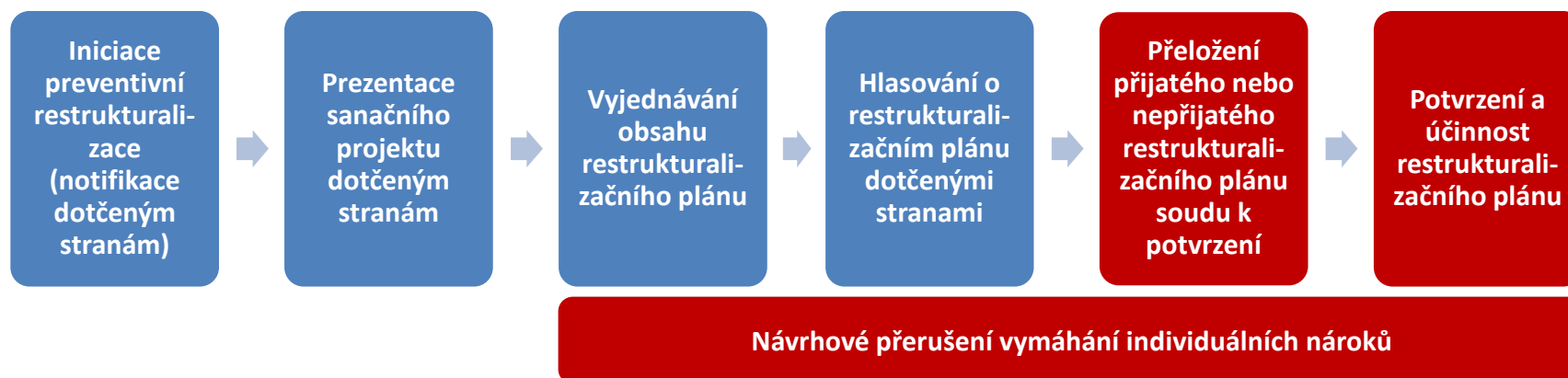
- ❑ **Flexibilita = snaha o zachování principů soukromého práva a smluvní volnosti**

- ❑ Vysoká variabilita „procesních“ scénářů a různých strategií
 - Nastavení obecného rámce vhodného pro všechny typy podnikatelů a předmětů podnikání
 - Omezení kogentních ustanovení
 - Omezení nutnosti splňovat formální kritéria

- ❑ Nezávazná nabídka osvědčených konceptů
 - *A contrario* § 341 odst. 1 InsZ
 - Didaktický přístup zákona
 - Implementace „*best practice*“

II. Princip neformálnosti

- ❑ **Neformálnost = privátní negociace a minimalizace zapojení prvků veřejného práva (soudní řízení)**
- ❑ **Procesní lehkost**
 - Minimalizace zapojení restrukturalizačního soudu a restrukturalizačního správce na případy překonávání nesouhlasu věřitelů nebo rozhodování o klíčových otázkách restrukturalizace
 - Rychlé a efektivní restrukturalizační řízení
- ❑ **Architektura vícefázového hybridního řízení¹**

¹O klasifikaci různých variací kolektivních restrukturalizačních procesů též GARRIDO, M. Jose. Out-of-court Restructuring. Washington DC: World Bank, 2012, 60 s., ISBN 978-80-7400-459-9-

III. Princip (ne)univerzálnosti

- ❑ **(Ne)univerzálnost = podnikatel vymezí okruh věřitelů výhledově dotčených restrukturalizačním plánem a vyzve je k zahájení privátního vyjednávání**

- ❑ **Kategorizace „dotčených“ a „nedotčených“ stran**
 - Úsudek podnikatele ohledně **nezbytnosti dosažení dohody s konkrétními věřiteli pro finanční ozdravení**
 - Redukce restrukturalizačního fóra na banky, dominantní věřitele, klíčové obchodní partnery atd.
 - Nižší počet klíčových věřitelů = rychlejší, efektivnější a levnější konsensus.

- ❑ **Nedotčeným stranám zachována plná práva**
 - Vyšší míra ochrany zejm. pro zaměstnance a drobné dodavatele.
 - Výjimkou všeobecné přerušování vymáhání individuálních nároků (!)
 - Nedotčené strany potenciálně rizikové

IV. Princip soukromoprávnosti

- ❑ **Soukromoprávnost = preference dispozitivního charakteru soukromého práva, jeho zásad, institutů a účinků a respektování smluvní volnosti**

- ❑ **Podpora „tailor-made“ řešení**
 - Pouze minimální povinné obsahové náležitosti restrukturalizačního plánu
 - Kompletní nabídka institutů občanského zákoníku, zákona o obchodních korporacích, zákona o přeměnách obchodních společností atd.
 - Úzce souvisí s principem flexibility, neformálnosti a **celkového rozložení těžiště procesu preventivní restrukturalizace u podnikatele**

- ❑ **Restrukturalizační plán = mnohostranná dohoda podnikatele a dotčených stran jako rovnocenných smluvních stran**
 - Účinnost může být vázána na potvrzení restrukturalizačním soudem
 - Analogie soudem schvalovaného smíru

V. Princip konsenzuality

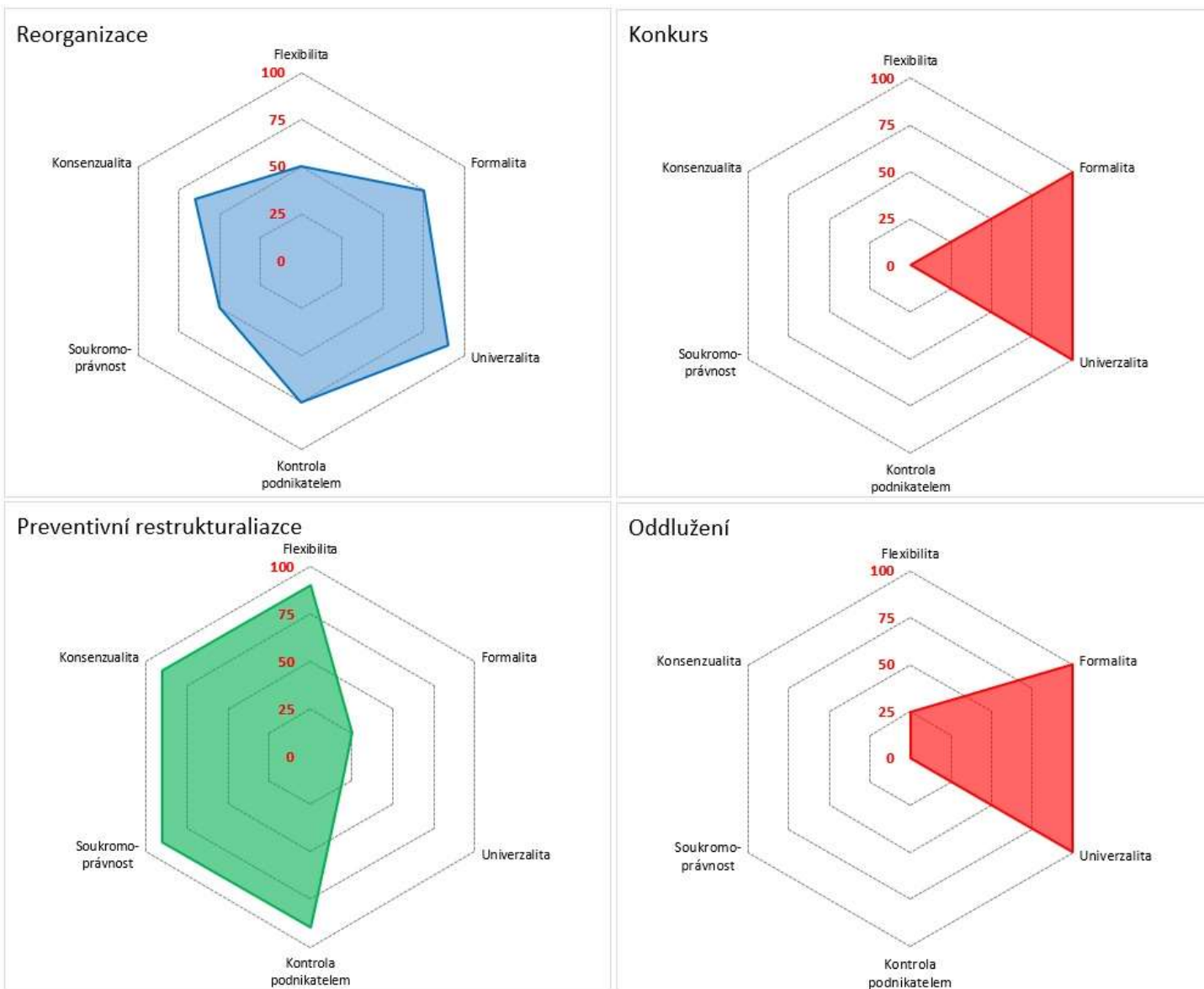
- ❑ **Konsenzualita = podpora preventivní restrukturalizace vysokým podílem dotčených stran podnikatele**
- ❑ **Nezbytná vysoká míra souhlasu věřitelů**
 - Vysoký standard přijetí restrukturalizačního plánu
(50-75 % věřitelů ve skupině + 100 % hlasovacích skupin)
- ❑ **Omezené možnosti překonání nesouhlasu věřitelů**
 - Transparentní tvorba hlasovacích skupin
 - Přerušování vymáhání individuálních nároků
 - *Cross-class cram-down*
 - Pravidlo absolutní/relativní priority
 - Test nejlepšího zájmu věřitelů
- ❑ **Tendence nesouhlasících věřitelů mařit restrukturalizaci = riziko**

VI. Princip zachování kontroly provozu závodu

- ❑ Zachování práva podnikatele nakládat se svým jměním
 - Iniciátorem restrukturalizace zdravý podnikatel čelící přechodným a odvratitelným finančním potížím:
 - není v úpadku podle insolvenčního práva (!)
 - reziduální nárok stále náleží podnikateli
 - předčasné hovořit o majetkové podstatě
 - Nepostihování dobrovolné iniciativy podnikatele zákonnými omezeními
 - Minimalizace externích zásahů do privátního vyjednávání restrukturalizace

- ❑ Ochrana oprávněných zájmů věřitelů
 - Ochrana nového a prozatímního financování
 - Ochrana pohledávek z běžného obchodního styku
 - Poctivý záměr
 - Životaschopný závod
 - Nástroje včasného varování

Aplikační síla principů

❑ Potenciální rizika

- Chybějící know-how odborníků
- Přetrvávající insolvenční optika
- Neochota věřitelů podstupovat riziko neprobádané úpravy
- Účelové zneužívání nového institutu

❑ Klíčové atributy reorganizace (sanačního způsobu řešení úpadku) vs. preventivní restrukturalizace (neformální řešení finančních potíží)

- **Formalizované řešení úpadku** vs. **podnikatel není v úpadku**
- Kolektivní soudní řízení vs. hybridní řízení preferující privátní negociaci
- Univerzalita účastenství (*opt-in*) vs. neuniverzalita restrukturalizačních partnerů
- Publicita insolvenčního rejstříku vs. publicita cenou za nesouhlas věřitelů
- Reorganizační plán vs. restrukturalizační plán
- Omezená dispoziční oprávnění dlužníka vs. omezení cenou za nesouhlas věřitelů
- Automatická omezení práv věřitelů vs. zachovávání účinků smluv
- Neúspěch = konkurs vs. riziko neúspěchu = zachování řady možností

Děkujeme za pozornost

**Mgr. Ing. Klára Vítková
Mgr. Ondřej Zezulka, Ph.D.**

**Konference Insolvence 2020
Preventivní a včasné restrukturalizace
16. září 2020**
